

Oamenii Moldovei mele

TAMARA CIOBANU

Chișinău 2014

Interpretă de muzică populară (soprană lirico-dramatică) Tamara Ciobanu (Ceban), numită în lume „Privighetoarea Moldovei” s-a născut la 22 noiembrie 1914 la Berezlogi, Orhei în familia lui Savelii și Alexandra Taratanschi.

De mic copil avea o dragoste deosebită față de muzica populară. Elevă fiind, a cântat în corul celebrului preot și om de cultură Mihail Berezovschi. După absolvirea Liceului de Fete „Principesa Dadiani” (1932), urmează Școala de Felceri (1936-1938).

Între 1939 și 1941 și-a făcut studiile muzicale (canto) la Conservatorul „Unirea” din Chișinău cu Gavriil Afanasie, Lidia Lipcovski și Alexandra Gvozdețchi, continuate la Conservatorul „Leonid Sobinov” din Saratov (1941-1944), apoi la Conservatorul de Stat din Chișinău (1944-1945).

A fost solistă la Radiodifuziunea din Saratov și la cea din Chișinău, solistă în orchestra de muzică populară „Fluieraș” a Filarmonicii din Chișinău. Profesoară de canto la Institutul de Arte „Gavriil Musicescu”, președinte al Societății Muzical-Corale din Moldova.

Debutază în 1946 pe scena Teatrului „Expres” din Chișinău în rolul titular din opera „Madame Butterfly” de G. Puccini. A mai interpretat roluri: *Tatiana* în „Evgheni Oneghin”, *Liza* în „Dama de pică” de P. Ceaikovski, *Santuța* în „Cavaleria rustică” de P. Mascagni, *Axinia* în „Donul liniștit” de I. Dzerjinski ș. a.

Tamara Ciobanu s-a afirmat ca ilustră interpretă de muzică populară. Primul cântec, înregistrat în Moldova pe bandă de magnetofon a fost „*Morișca*” Tamarei Ciobanu. A mai interpretat: „*Leana*”, „*Of, leliță Mărioară*”, „*Nistrule, pe malul tău*”, „*Doina*”, „*Du-te, dor*”, „*Bate vântul cănepa*”, „*Fîrcel de floare rară*”, „*Ciobănașule*”, „*Azi e zi de sărbătoare*”, „*Cănățuie*” etc.

Posedând o voce puternică și foarte expresivă, cu un timbru aparte, a câștigat simpatia și admirația publicului. A cântat folclor autentic și stilizat. A colaborat cu: D. Gheorghită, E. Coca, P. Șerban, E. Macaleț, VI. Baronciuc, A. Dolgușin ș. a. Parteneri fideli de scenă i-au fost Gheorghe Eșanu și Serghei Lunchevici.

Prin participarea la numeroase turnee în țară și în străinătate (Cehia, Austria, România, Albania, Polonia, Franța, Finlanda, Canada etc.), a propagat cântecele compozitorilor din Moldova. După cuvintele lui Teodor Zgureanu, „*Tamara Ciobanu a fost mesagera care a propagat cu mare dragoste cântecul nostru popular pe diferite continente*”.

S-a afirmat și ca un excelent pedagog, a educat câțiva interpreți de valoare, printre discipolii ei numărându-se artiști consacrați în peisajul cultural al Moldovei.

Pe parcursul vieții celebra cântăreață s-a învrednicit de mai multe premii și distincții: Premiul de Stat al URSS (1950),

Ordinul „Drapelul Roșu de Muncă” (1949), Ordinul „Prietenia Popoarelor”(1974) etc.

Este desemnată Artistă Emerită din Republica Moldova (1949), Artistă a poporului din Republica Moldova (1953), Artistă a poporului din URSS (1960).

S-a stins din viață la 23 octombrie 1990, la Chișinău. Numele Tamarei Ciobanu îl poartă școala din Berezlogi și o stradă din Chișinău. Pe casa de pe bd. Ștefan cel Mare 132, unde a locuit Tamara Ciobanu în ultimii ani de viață, au fost instalate plăci comemorative.

În cinstea celebrei cântărețe a fost instituit Concursul Național de Muzică Populară „Tamara Ciobanu”.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

Cântă Tamara Ciobanu / interpr.: Tamara Ciobanu. – Moskva: Melodiâ, 1980. – 1 disc.

Pe drumușul dorului...: caiet de folclor: în memoria Tamarei Ciobanu / alcăt.: Andrei Tamazlăcaru; cuvânt înainte Maria Bieșu, Maria Bulat. – Ch.: Searecom 2001. – 134 p.

Vin', bădița, vin' diseară: caiet de folclor / alcăt.: Andrei Tamazlăcaru; il.: Marin Iliuș. – Ch.: Grafema Libris, 2006. – 102 p.

Referințe critice

Buzilă, Serafim. Ciobanu Tamara / Serafim Buzilă // Femei din Moldova: encicl. – Ch., 2000. – P. 71-72.

Buzilă, Serafim. Ciobanu Tamara / Serafim Buzilă // Buzilă, Serafim. Interpreți din Moldova: lexicon enciclopedic (1460-1960) – Ch., 1996. – P. 116-118.

Calcea, Andrei. Ciobanu Tamara / Andrei Calcea // Calcea, Andrei. Personalități orheiene: dicț. encicl. – Ch., 2003. – P. 56-57.

Ciobanu Tamara // Personalități orheiene în domeniul culturii, artei și literaturii: dicț. biobibliogr. / Bibl. Publ. Raională „Alexandru Donici”, Orhei; alcăt.: Aliona Gudima. – Ch., 2008. – P. 92-96.

Curbet, Vladimir. Ciobanu Tamara / Vladimir Curbet // Curbet, Vladimir. Valori perene românești: tradiții, obiceiuri, rapsozi populari. – Ch., 2003. – P. 170.

Șveț, Natalia-Maria. Tamara Ciobanu / Natalia-Maria Șveț // Calendar Național 2014 / Bibl. Naț a R. Moldova. – Ch., 2014. – P. 338-339.

Revuțchi, Vsevolod. Omagiu legendarei cântărețe / Vsevolod Revuțchi // Capitala. – 2007. – 2 febr. – P. 14.

Verdeș, Eudochia. Lumina călăuzitoare / Eudochia Verdeș // Florile dalbe. – 2007. – 1 febr. – P. 7.

Referințe

Tamara Ciobanu și nu alteineva a popularizat cântecul popular, altfel spus, l-a ridicat la înălțimea posibilă timpului ei, ne-a descoperit frumusețea lui.

Maria Bieșu

Pe lângă vocea ei deosebită, cultivată, aș menționa extraordinara conștiințiozitate, tenacitate, voință și dragostea de a munci a artistei, pasiunea de a șlefui neconținut și a valorifica cele mai subtile nuanțe interpretative, fără de care e greu să-ți imaginezi arta veritabilă.

Sergei Lunchevici

Cântecele din vastul ei repertoriu se deosebeau prin simplitate și naturalețe, temperament și emotivitate, expresivitate și sobrietate.

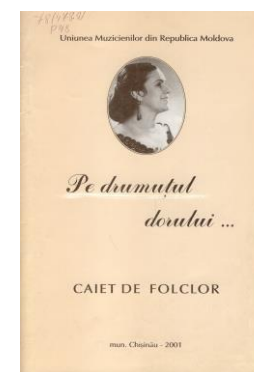
Rodion Arabagiu

Tamara Ciobanu a descoperit frumusețea cântecului popular, i-a dat acestuia o nouă viață și, reînviindu-l, ni l-a dăruit nouă, tuturor celorlalți.

Eudochia Lica

Tamara Ciobanu percepea cântecul folcloric ca valoare națională, fiind conștientă că suntem pur și simplu obligați să-l păstrăm.

Andrei Tamazlăcaru

*Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Claudia Balaban*